

JØRN
LIER
HORST
AJOKOIRAT

Suomentaneet Tiina Sjelvgren ja Aino Ahonen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Norjankielinen alkuteos *Jakthundene*

Copyright © Jørn Lier Horst 2012
Published by agreement with Salomonsson Agency

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-43157-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

1

Sade piiskasi ikkunoita rajuina ryöppyinä. Vesi norui ikkunaruujuja pitkin ja valui räystäältä ulkopöydille. Poppeleiden paljaat oksat raapivat seinää ankarien tuulenpuuskien kynsissä.

William Wisting istui ikkunapöydässä ja tuijotti ulos. Tuuli riepotti tahmaisaa syksyn lehtiä märällä jalkakäytävällä.

Sateisella kadulla seisoj muuttoauto. Nuori pariskunta sääntäsi autolle isot pahvilaatikot sylissään ja kiiruhti taas takaisin porttikäytävään.

Wisting piti sateesta. Hän ei osannut sanoa miksi, mutta jollain tapaa sade vaimensi kaiken. Se sai hänen ruumiinsa rentoutumaan ja sydämen sykkimään hiukan rauhallisemmin.

Pehmeä jazzmusiikki sekoittui sateen ääniin. Wisting kääntyi katsomaan tiskille päin. Kynttilänliekit loivat seinille lepattavia varjoja. Suzanne hymyili hänelle, ojensi kätensä seinähyllyä kohti ja väänsi musiikin pienemmälle.

He eivät olleet aivan kaksistaan pitkänomaisessa kahvilassa. Tiskin toisessa päässä istui omassa pöydässään kolme nuorta. Intiimistä, urbaanista kahvilasta oli tullut poliisikorkeakoulun uuden paikallisosaston opiskelijoiden kantapaikka.

Wisting kääntyi taas ikkunaan päin. *Kultainen rauha*, siinä luki peilikirjoituksena himmein kaarevin kirjaimin. *Galleria ja kahvibaari*.

Kahvila oli aina ollut Suzannen unelma. Wisting ei tiennyt, kuinka kauan hän oli siitä unelmoinut. Eräänä talvi-iltana Suzanne oli laskenut käsistään kirjan ja sanonut sen kertovan Hudsonjoen lauttamiehestä. Mies oli seilannut koko ikänsä New Yorkin ja Jersey'n väliä, edestakaisin, edestakaisin. Päivästä toiseen, vuodesta toiseen. Eräänä päivänä hän oli tehnyt suuren päätöksen. Hän oli kääntänyt aluksensa ja suunnannut täyttä vauhtia merelle, suurelle merelle, josta oli koko ikänsä unelmoinut. Seuraavana päivänä Suzanne oli ostanut kahvilan. Suzanne oli kysynyt, mistä Wisting unelmoi, mutta hän ei ollut vastannut. Ei niin, ettei hän olisi halunnut vastata, hän ei vain osannut sanoa. Hän piti nykyisestä elämästään. Hän oli poliisi eikä halunnut, että mikään olisi toisin. Rikostutkijana hän tunsu tekevänsä jotain tärkeää ja mielekästä.

Wisting kohotti kahvikuppinsa, tarttui sunnuntain lehteen ja vilkaisi taas ulos syksyn pimeyteen. Tavallisesti hän istui peremmällä, missä häneen ei kiinnitetty niin paljon huomiota. Mutta tällä säällä ihmiset eivät viihtyneet ulkona, joten hän sai istua ikkunapöydässä ilman että ohikulkijat tunnistivat häntä ja poikkesivat sisälle juttelemaan. Hän oli aikaa myöten tottunut siihen, että hänet tunnistettiin kadulla, ja sitä tapahtui nykyään entistä useammin, sillä hän oli antanut ylipuhua itsensä mukaan television keskusteluohjelmaan kertomaan tapauksesta, jota oli tutkinut.

Yksi tiskin lähellä istuvista pojista oli katsonut häntä astuesaan sisään ja tönäissyt kahta muuta. Wisting puolestaan oli tunnistanut pojan, joka opiskeli poliisikorkeakoulussa. Lukukauden alussa hän oli ollut luennoimassa siellä etiikasta ja moraalista, ja poika oli istunut ensimmäisellä rivillä.

Wisting tarttui lehteen. Etusivu oli tupattu täyteen laihdutusvinkkejä, sadevaroituksia ja tosi-tv-sarjan käänteitä. Sunnuntain lehdessä oli harvoin tuoreita uutisia. Säilykekamaa, niin kuin Line sanoi jutuista, jotka olivat lojuneet toimituksessa päiviä ja viikko-

ja ennen kuin pääsivät lehteen. Tytär oli ollut VG:ssä toimittajana kohta viisi vuotta. Ammatti sopi hyvin hänen luontaiselle uteliaisuudelleen ja kriittiselle mielenlaadulleen. Hän oli kiertänyt lehden eri osastoilla ja työskenteli nykyisin rikostoimituksessa. Hänen toimituksensa joutui siis silloin tällöin kirjoittamaan jutuista, joita Wisting tutki. Wistingillä oli tästä syystä eräänlainen kaksoisrooli, josta hän oli toistaiseksi kuitenkin selviytynyt moitteettomasti. Tyttären uravalinnassa häntä häiritse eniten se, että yhteiskunnan kauheudet liippasivat sitä turhankin läheltä. Wisting oli toiminut poliisina 31 vuotta ja joutunut tekemään tuttavuutta mitä erilaisimpien julmuuksien ja raakuuksien kanssa ja viettänyt niiden takia myös monta unetonta yötä. Hän toimi tyttärensä säästyvän samalta mitä oli itse joutunut kokemaan.

Hän ohitti mielipidesivut ja selaili läpi uutisiosion. Hän ei odottanut löytävänsä Linen juttuja. He olivat jutelleet juuri ennen viikonloppua, ja hän tiesi Linen olevan vapaalla.

Hän arvosti yhä enemmän sitä, että sai keskustella Linen kanssa ajankohtaisista uutisista. Hänen oli kuitenkin ollut vaikea myöntää, että keskustelut olivat muuttaneet hänen suhtautumistaan omaan rooliinsa poliisina. Line tarkasteli häntä ja hänen ammattikuntaansa ulkopuolisen silmin, mikä oli saanut Wistingin useammin kuin kerran arvioimaan uudestaan jokseenkin urautuneita käsityksiä omasta itsestään. Poliisikorkeakoulun luennolla hän oli painottanut, miten tärkeää ihmisten turvallisuudentunteen ja luottamuksen kannalta oli, että poliisi toimi rehellisesti, säädyllyisesti ja ammattimaisesti, ja puhuessaan hän oli huomannut, että Linen näkemykset loivat hänelle arvokkaan perustan. Hän oli yrittänyt selittää tuleville kollegoilleen, miten tärkeitä olivat poliisinroolin perusarvot. Asiallisuus ja objektiivisuus, rehellisyys ja vilpittömyys sekä alituinen totuuden etsiminen.

Hänen päästyään takasivun televisio-ohjelmiin opiskelijat nousivat pöydän äärestä ja siirtyivät ovenpieleen napittamaan

takkejaan. Pojista pisin haki Wistingin katsetta. Wisting hymyili, kohtasi pojan katseen ja nyökkäsi tunnistamisen merkiksi.

”Vapaapäivä?” poika kysyi.

”Sen edun saavuttaa oltuaan viranomaisen palveluksessa yhtä kauan kuin minä”, Wisting vastasi. ”Työaika kahdeksasta neljään ja vapaat viikonloput.”

”Kiitos muuten hyvästä luennosta.”

Wisting tarttui kahvikuppiinsa.

”Eipä kestä.”

Opiskelija halusi sanoa vielä jotain, mutta Wistingin puhe-
lin soi. Hän kaivoi sen esiin, näki että soittaja oli Line ja vastasi.

”Hei, isä”, Line sanoi. ”Onko sinulle soitettu lehdestä?”

”Ei”, Wisting sanoi ja nyökkäsi opiskelijoille, jotka olivat jo poistumassa. ”Miten niin? Onko sattunut jotain?”

Line ei vastannut.

”Tulin käväisemään toimituksessa”, hän selitti.

”Eikö sinun pitänyt olla vapaalla?”

”Piti, mutta olin treenaamassa ja piipahdin samalla työ-
paikalle.”

Wisting otti kulauksen kahvia. Tyttäressä oli paljon samaa kuin hänessä itsessään. Tiedonhalu ja tarve olla aina siellä, missä tapahtui.

”Sinusta on juttu huomisessa lehdessä”, Line sanoi ja piti tauon ennen kuin jatkoi. ”Mutta tällä kertaa ne ovat sinun kimpussasi. Ne jahtaavat sinua.”

2

Line kuuli isän hengityksen puhelimesta. Hän siirteli hiiren osoitinta summamutikassa näytöllä, jolla oli isästä kertova julkaisuvalmis uutinen. Isän kasvot olivat aukeamalla näkyvästi esillä.

”Se käsittelee Cecilian tapausta”, hän selitti.

”Cecilian tapausta?” isä toisti linjan toisessa päässä.

Isän ääni kuulosti epäröivältä. Se oli yksi niistä vaikeista ja kipeistä asioista, joista hän ei ollut ikinä halunnut keskustella.

”Cecilia Linde”, Line sanoi, vaikka tiesi, ettei isää tarvinnut muistuttaa. Isä oli ollut siihen aikaan nuori rikostutkija, ja kyseessä oli ollut yksi vuosikymmenen puhutuimmista murhajuutuista.

Hän kuuli nielaisun ja kahvikupin kolahduksen pöytää vasten.

”Vai niin”, isä vain sanoi.

Line kohotti katseensa näytöltä. Toimituspäällikkö nousi uutisdeskin äärestä ja lähti kapuamaan portaita pitkin seuraavaan kerrokseen. Oli iltakokouksen aika. Siinä solmittaisiin viimeiset langanpäät huomisen lehteä varten ja päätettäisiin lopullisesti, mitkä jutut nostettaisiin etusivulle. Isästä kertovalle jutulle oli varattu kaksi sivua, ja se oli ilmiselvää etusivuainesta. Cecilia Lindén murha oli yhä lukijoiden hyvässä muistissa, ja se myisi edelleen, seitsemäntoista vuoden jälkeen.

”Haglundin asianajaja on lähettänyt hakemuksen tuomionpurkukomissiolle”, Line sanoi, kun toimituspäällikkö oli ohittanut hänet.

Isä oli vaiti. Uutispäällikkö keräsi mukaansa nipun papereita ja lähti toimituspäällikön perässä yläkertaan. Line silmäili uudelleen ruudulla olevaa juttua. Oikeastaan se sisälsi enemmän kysymyksiä kuin vastauksia, ja hän ymmärsi, että siitä tulisi jatkokertomus. Eikä pelkästään hänen lehdestään.

”Yksityisetsivä on selvitellyt asiaa”, hän jatkoi.

”Miten se minuun liittyy?” isä kysyi, mutta Line kuuli äänestä, että isä ymmärsi, mitä oli tapahtumassa.

Isä oli johtanut tutkintaa seitsemäntoista vuotta sitten. Myöhemmin hänestä oli tullut varsin näkyvä hahmo poliisissa. Tuttu kasvo, joka voitiin vetää vastuuseen ja jonka ansiosta tapaus oli helpompi ottaa esille.

”Heidän mielestään todisteita on peukaloitu”, Line selitti.

”Mitä todisteita?”

”DNA-todistetta. Heidän mielestään poliisi on lavastanut sen.”

Line näki sielunsa silmin, miten isän sormet kiertyivät kahvikupin ympärille.

”Millä ne sitä perustelevat?” isä halusi tietää.

”Asianajaja on teettänyt näytteistä uuden analyysin ja väittää, että DNA:ta sisältävä tupakantumppi on lavastettu.”

”Niin ne väittivät silloinkin.”

”Asianajajan mukaan he pystyvät todistamaan väitteensä, ja hän sanoo, että asiakirjat on lähetetty tuomionpurkukomissiolle.”

”En käsitä, miten hän voisi todistaa yhtään mitään”, isä mutisi.

”Heillä on myös uusi todistaja”, Line jatkoi, ”joka voi antaa Haglundille alibin.”

”Minkä takia todistaja ei ilmoittautunut jo silloin?”

”Kyllä hän ilmoittautui”, Line sanoi ja nielaisi. ”Hän kuulemma soitti ja puhui sinun kanssasi, mutta tuloksetta.”

Toisessa päässä tuli hiljaista. ”Iltakokous on paraikaa meneillään”, Line jatkoi. ”Ne soittavat sinulle ja pyytävät kommenttia. Sinun kannattaa miettiä valmiiksi, mitä aiot sanoa.”

Isä pysyi vaiti. Line lepuutti katsettaan ruudulla. Isän kuva täytti suurimman osan näytöstä. Juttuun oli käytetty lehdistökuvaa, joka oli otettu television keskusteluohjelmaa varten lähes vuosi sitten. Oli helppo tunnistaa studion kulissit, jotka tavaltaan hienovaraisesti korostivat sitä, että tunnettua rikostutkijaa itseään syytettiin nyt lainrikkomuksesta.

Isän paksut tummat hiukset olivat kuvassa hiukan sekaisin. Huulilla oli tiukka hymy ja kasvojen uurteet paljastivat, että hän oli ehtinyt kokea paljon. Tummat silmät tuijottivat kameraan ja katse oli rauhallinen. Televisiossa hän oli esiintynyt rehtinä ja kokeneena poliisina, jollainen hän olikin, mutta myös yhteiskunnallisista asioista vahvasti kiinnostuneena huolellisena ja huolestuneena rikostutkijana. Huominen kuvateksti voisi saada ihmiset näkemään hänet uusin silmin. Katse saatettaisiin mieltää kylmäksi ja tiukka hymy teennäiseksi. Median mahti kääntyisi häntä vastaan.

”Line?”

Hän siirsi puhelimen parempaan asentoon.

”Niin?”

”Se ei pidä paikkaansa. Mikään siitä, mitä ne sanovat, ei pidä paikkaansa.”

”Minä tiedän, isä, ei sinun tarvitse sanoa sitä minulle. Juttu on silti huomisessa lehdessä.”

3

llan hiljaisuus oli laskeutunut toimituksen tiloihin. Ulkomaisten uutiskanavien kuvat lipuivat äänettömien televisio-ruutujen yli, äänikulissinaan näppäimistöillä vilistävien harjaantuneiden sormien naputus ja vaimet puhelinkeskustelut.

Line oli juuri kirjautumassa ulos koneeltaan, kun toimituspäällikkö palasi yläkerran iltakokouksesta. Hänen nimensä oli Joakim Frost, mutta häntä sanottiin Frosteniksi.

Frosten katseli ympärilleen ja käveli sitten Linen luokse. Katse oli kylmä, aivan kuin mies olisi katsonut suoraan hänen lävitseen. Sanottiin, että Frostenista oli tehty toimituspäällikkö nimenomaan siksi, ettei hän kyennyt näkemään otsikoiden taakse kätkeytyviä inhimillisiä tragedioita. Empatian puute oli toisin sanoen antanut hänelle oikeanlaisen pätevyyden tehtävään.

”Olen pahoillani”, Frosten sanoi ja piti itsestään selvänä, että Line oli jo nähnyt jutun, jota he työstivät hänen isästään. ”Minun piti soittaa sinulle ja kertoa, mutta nythän sinä oletkin täällä.”

Line nyökkäsi. Hän tiesi, että juttu oli Frostenin idea, ja hän tunsu toimituspäällikön riittävän hyvin ollakseen aloittamatta keskustelua asiasta. Frosten piti lehdessä talouskuria. Myyvät etusivut olivat hänelle kaikki kaikessa, eikä Line halunnut kuulla hänen selostuksiaan riippumattomasta ja vapaasta lehdistöstä. Sitä paitsi Linen vastaväitteet tuskin kiinnostivat toimituspäällikköä. Frosten oli ollut lehdessä melkein 40 vuotta. Hänen

silmissään Line oli yhä mitätön tulokas.

”Emme voi jättää juttua julkaisematta”, Frosten sanoi.

Line nyökkäsi taas.

”Oletko puhunut isäsi kanssa?”

”Olen.”

”Mitä hän sanoo?”

”Hän saa itse kommentoida.”

Frosten nyökkäsi.

”Hänellä on tietysti oikeus vastineeseen.”

Line uskaltautui hymyilemään vinosti. Vastineen antaminen etusivulle painettuihin syytöksiin oli yhtä tyhjän kanssa. Oli sitä paitsi toivotonta yrittää juuri ennen lehden painoon menoa antaa puhe-
limessa vastinetta juttuun, jota koko toimitus oli ollut työstämässä.

”Kuule, Line”, Frosten jatkoi. ”Ymmärrän, että tämä on vaikeaa. Sitä se on ollut minullekin, mutta tässä on kyse paljon enemmän kuin meidän ajatuksistamme ja tunteistamme. On tärkeää, että lehdistö tarttuu kriittisesti tällaisiin aiheisiin. Tällä asialla on yleis-
tä ja kansallista merkitystä.”

Line nousi. Frostenin perustelut olivat pelkkä tekopyhä verho, sillä ainoa seikka, jolla todella oli miehelle jotain merkitystä, oli (lehden) painosmäärä. Lehden integriteetistä voisi huolehtia muutenkin kuin tekemällä kohujutun, jonka päähenkilönä oli hänen isänsä. Sitä ei olisi tarvinnut viedä yksilötasolle. Kritiikki olisi voinut yhtä hyvin suunnata poliisiin organisaationa ja viranomaisena. Mutta silloin se ei myisi yhtä hyvin.

”Voit pitää pari vapaapäivää, jos tarvitset vähän omaa aikaa”, toimituspäällikkö tarjosi. ”Palaat sitten, kun tämä on ohi.”

”Ei kiitos.”

”Luulen, että jälki olisi ollut paljon rumempaa, jos jokin muu lehti olisi saanut jutun.”

Line katsoi muualle. Ajatus isän kasvoista huomisen lehden etusivulla ahdisti häntä.

”Älä viitsi”, hän pyysi.

”Line!”

Huutaja oli uutispäällikkö. Hänen vierellään seisoi yksi iltatoimittajista, mutta uutispäällikkö repäisi sivun toimittajan lehdistöstä ja tuli puolijuoksua heitä kohti.

”Tiedän, että olet vapaalla ja että tämä tulee huonoon aikaan, mutta voisitko silti lähteä keikalle?”

Line ei ehtinyt koota ajatuksiaan, mutta kysyi automaattisesti: ”Mitä tekemään?”

”Murha Fredrikstadin Gamlebyenissä. Emme ole saaneet siihen vielä vahvistusta poliisilta, mutta vihjeen soittaja seisoo verisen ruumiin vierellä.”

Line tunsu, miten uutisvihje täytti hänet energialla ja purki samalla höyryjä. Hän piti tällaisista työtehtävistä. Hän oli niissä hyvä. Hän oli taitava löytämään lähteitä, ja hän oli oppinut heruttamaan lähteistään tietoja ja osasi erotella ne toisistaan niin hyvin, että tiesi, mitä saattoi käyttää ja mihin ei voinut luottaa.

Frostenin kasvot levisivät hymyyn.

”Soittaako hän meille rikospaikalta?”

”Ensin poliisille, sitten meille.”

”Väärä järjestys, mutta OK. Keneltä saadaan kuvia?”

”Freelancerimme on paikalla kymmenen minuutin päästä, mutta tarvitsemme toimittajan.”

Joakim Frost kääntyi Lineen päin.

”Jos et kerran aio ottaa vastaan vapaapäivätarjousta, niin minusta sinun on paras lähteä heti matkaan”, hän sanoi ja käveli riipein askelin kohti uutisdeskiä.

Line katseli hänen selkäänsä ja tajusi, että Frostenista ja muista tuntuisi huomattavasti paremmalta, jos hän viettäisi lähipäivät Østfoldissa eikä toimituksessa.

Uutispäällikkö ojensi hänelle paperilapun, jolla oli vihjeen antajan nimi ja puhelinnumero.

”Tässä voi hyvinkin olla jotain”, hän sanoi. ”Ladomme etusivun vasta neljän tunnin päästä”, hän lisäsi hiljaa.

4

Toimittaja soitti vähän ennen kymmentä. Wisting ei saanut selvää nimestä, kuuli vain, että mies soitti Verdens Gang -lehdestä.

”Me kirjoitamme huomenna Cecilian tapauksesta”, toimittaja aloitti. ”Asianajaja Sigurd Henden on lähettänyt hakemuksen tuomionpurkukomissiolle.”

”Jaahas.”

”Sinua syytetään Rudolf Haglundin tuomion perusteena olleiden todisteiden peukaloinnista, ja haluaisimme kuulla kommenttisi asiaan.”

Wisting rykäisi ja kysyi vakaalla äänellä: ”Sanotko vielä nimesi?”

Toimittaja epäröi, ja Wisting epäili hänen esitelleen itsensä tahallaan niin epäselvästi.

”Eskild Berg.”

Wisting rykäisi uudestaan. Mies oli ilmeisesti tavallinen uutistoimittaja, ei niitä rikostoimituksen ihmisiä, joiden kanssa hän yleensä puhui, kun tapahtui jotain. Hän muisteli nähneensä nimen lehdessä, mutta ei muistanut puhuneensa miehen kanssa.

”Miten kommentoit syytöksiä todisteiden väärentämisestä?” toimittaja toisti.

Wisting tunsi niskassaan ja selässään epämiellyttävän värityksen, mutta onnistui pitämään äänensä rauhallisena.

”Vaikea kommentoida, kun en tunne syytösten sisältöä”, hän sanoi.

”Asianajaja Henden väittää pystyvänsä osoittamaan, että Rudolf Haglund tuomittiin väärennettyjen todisteiden nojalla.”

”Siitä minä en tiedä mitään.”

”Sinä vastasit tutkinnasta?”

”Pitää paikkansa.”

”Mutta onko se totta? Väärennettiinkö todisteita?”

Wisting vaikenä ja muotoili vastausta mielessään. Toimittaja tuskin odotti häneltä vahvistusta, mutta halusi selvästi provosoida saadakseen häneltä kommentin.

”En tunne Hendenin väitteiden taustaa”, hän sanoi hitaasti, jotta toimittaja ehtisi tehdä muistiinpanoja. ”Mutta minun tietääkseni tutkinnassa ei tapahtunut minkäänlaisia väärinkäytöksiä.”

”Hänellä on kuulemma myös todistaja, jolta ei otettu lausuntoa”, toimittaja jatkoi. ”Todistaja, joka halusi todistaa Haglundin puolesta.”

”En tiedä siitäkään mitään, mutta luotan täysin siihen että komissio selvittää asian.”

”Mutta eikö sinuun kohdisteta tutkinnanjohtajana melko rajuja syytöksiä?”

Toimittaja yritti selvästi houkutella häneltä henkilökohtaisia mietteitä.

”Se mitä juuri sanoin kelvannee sitaatiksi”, Wisting vastasi. ”Muuta sanottavaa minulla ei tänä iltana ole.”

Toimittaja yritti vielä pari kertaa, mutta Wisting ei tarttunut syöttiin. Wisting laski puhelimen kädestään ja tiesi hyvin, etteivät hänen mielipiteensä olleet uutisen kiinnostavin puoli. Hän kyllä ymmärsi lehdistön vahtikoiran roolin. Sen tehtävänä oli kritisoida poliitikkoja, vallanpitäjiä ja yhteiskunnan elimiä. Sen

kuului etsiä totuutta ja paljastaa petoksia ja vääryyksiä. Hän puolusti mielellään näitä periaatteita, mutta nyt tuntui kuin vääryys olisi kohdistunut häneen itseensä.

Katse kääntyi taas kohti sateen kastelemaa ikkunaa. Hän tuijotti mietteissään omaa peilikuvaansa. Himmeä valaistus vääristi kasvonpiirteet ja sai ne näyttämään vierailta.

Hän tunsi asianajaja Hendenin useista eri yhteyksistä. Henden ei ollut toiminut Haglundin asianajajana seitsemäntoista vuoden takaisessa oikeuskäsittelyssä, mutta hän oli nykyään arvostettu ja tunnettu asianajaja yhdessä maan suurimmista ja hyvämaineisimmista asianajajatoimistoista, ja sitä ennen hän oli työskennellyt sekä valtiosihteerinä että neuvonantajana oikeusministeriössä. Hän oli esiintynyt asiallisesti ja korrekteisesti niissä tapauksissa, joiden yhteydessä Wisting oli ollut tekemisissä hänen kanssaan. Hän ei tehnyt mitään pelkästään näön vuoksi, vaan hänellä oli yleensä kädessään vahvat kortit ennen kuin hän antoi lausuntoja medialle.

Wisting tiesi, että Henden oli ottanut asian tutkiakseen. Pari kuukautta sitten hän oli pyytänyt lainaksi jutun asiakirjoja. Silloin tällöin toimittajat, yksityisetsivät tai asianajajat saivat heidät avaamaan arkistokaapit, mutta se johti johonkin vain harvoin tai ei koskaan.

Sigurd Henden ei ollut niitä asianajajia, jotka kirjoittivat kirjeitä tai hakemuksia pelkästään asiakkaiden mieliksi. Hänellä oli korkea ammattietiikka, ja hänen oli täytynyt löytää vanhoista asiakirjoista porsaanneikiä, joilla hän saattoi perustella vanhan murhajutun uudelleen käsittelyä. Wisting ei kuitenkaan ymmärtänyt, mitä se olisi voinut olla, ja se häiritsi häntä.

Suzanne herätti hänet mietteistään.

”Autatko?” Suzanne kysyi ja avasi tiskikoneen luukun. Lämmin höyry kohosi hänen kasvoilleen ja hän perääntyi.

Wisting nousi, hymyili Suzannelle ja käveli tiskin taakse otamaan lasit koneesta.

Suzanne meni lukitsemaan oven ja käänsi kyltin niin, että Suljettu-puoli oli ulospäin. Sitten hän alkoi puhaltaa kynttilöitä sammuksiin.

Wisting avasi suunsa kertoakseen hänelle Cecilia Lindestä, mutta ei tiennyt miten aloittaa, joten antoi olla.

5

Sade ropisi tuulilasiin, kun Line ajoi ulos parkkihallista. Vesi valui noroina ikkunoita pitkin ja himmensi auton ulkopuolisen maailman.

Moottoritiellä hänen ajatuksensa pyörivät ensimmäisten kilometrien ajan taas isässä ja tämän epävarmassa tilanteessa. Hän tunsi itsensä avuttomaksi, aivan kuin olisi pettänyt isän.

Uutispäällikön muistilappu lojui apukuskin paikalla. Hän vilkaisi sitä, ja pian hänen päässään alkoi muotoutua uusia ajatuksia. Hänellä ei ollut mitään mahdollisuutta estää isää käsittelevän uutisen julkaisua, mutta hän pystyisi ehkä sysäämään sen etusivulta sisäsivuille. Kaikki oli kiinni siitä, mitä hän saisi irti juttukeikasta, jonka oli juuri ottanut hoitaakseen.

Ensimmäiset tunnit olivat murhan tutkinnassa tärkeitä niin toimittajille kuin poliiseillekin. Hän polkasi kaasupoljinta hieman lujempaa, kaivoi esiin matkapuhelimensa ja soitti valokuvaajalle, joka oli jo paikan päällä. Valokuvaajan nimi oli Erik Fjeld. Lyhyehkö, pulleahko punatukkainen kaveri, jolla oli vahvat silmälasit. Line oli työskennellyt hänen kanssaan muutaman kerran ennenkin.

”Mitä tiedät tapauksesta?” hän kysyi ja meni suoraan asiaan.

”Ne ovat jo eristäneet aika ison alueen”, Erik selitti. ”Mutta kun tulit tänne, täällä ei ollut juuri ketään.”

”Tiedämmekö, kuka on tapettu?”

”Ei, enkä usko, että poliisikaan tietää.”

Line vilkaisi kelloa. Deadline oli vartin yli yksi. Siihen oli reilut kolme tuntia. Hän oli tehnyt etusivun juttuja lyhyemmälläkin varoitusajalla, mutta se oli tapauskohtaista, ei niinkään riippuvaista hänestä itsestään. Murhat pääsivät yhä harvemmin paperilehden etusivulle. Uutisarvo hupeni, kun verkkolehdet jo selostivat tapausta kun paperilehti oli vasta painossa. Tai sitten tapauksessa piti olla jotain aivan erityistä, ja näkökulman piti olla ehdottoman omaperäinen.

”Mutta onko kyseessä kuitenkin mieshenkilö?” hän kysyi ja tuijotti tuulilasinpyyhkimien ohi sateen kastelemaa tietä, joka välkähteli auton etulyhtyjien valossa.

”On, kuulemma viisissäkymmenissä.”

Line irvisti. Kuulosti siltä, että tapauksesta ei irtoaisi paljokaan. Nuoret naiset loihdivat isompia otsikoita. Asia nyt vain oli niin. Ei ollut myöskään erityisen todennäköistä, että mies oli julkis. Oikopäätä hänelle tuli mieleen vain kaksi fredrikstadilaista kuuluisuutta. Roald Amundsen ja elokuvaohjaaja Harald Zwart. Amundsen oli maannut kuolleena kohta sata vuotta, ja Zwart ei taatusti ollut edes Norjassa.

”Onko sinulla osoitetta tai auton rekisterinumeroa?” hän jatkoi kyselemistä. Sellaiset tiedot voisivat auttaa heitä selvittämään uhrin henkilöllisyyden.

”Sorry. Löytöpaikan lähellä ei ole autoja eikä taloja.”

”Onko siellä paljon lehdistöä?” Line kysyi.

”Vain paikallisesta Demokratenista ja Fredriksstad Bladista, ja yksi valokuvaaja, joka yleensä tekee töitä Scanpixille.”

”Millaisia kuvia sinulla on?”

”Tulin tänne melkein heti”, valokuvaaja selitti. ”Pääsin lähelle ja sain sarjan, josta tuli tosi hyvä. Ne ovat peittäneet ruumiin huovalla. Uhrin koira seisoo vieressä ja kurkottelee kaulaansa. Mahtava valotus sinisten vilkkuvalojen loisteessa. Taustalla sulkunauhoja ja virkapukuja.”

”Koira?”

”Niin, mies oli varmaan kävelyllä koiran kanssa, kun hänen kimppuunsa käytiin.”

Line tunsi, miten tieto piristi häntä. Todella monet pitivät koirista.

”Millainen se koira on?”

”Semmoinen pitkäkarvainen otus, vähän kuin lasten tv:n Labbetuss, jos muistat sen. Ei kuitenkaan ihan yhtä iso.”

Line hymyili. Hän muisti Labbetussin.

”Säästä koirakuvat siihen asti, että tulen”, hän sanoi. ”Mutta lähetä muut toimitukseen. Nettiin tarvitaan muutakin kuin lukijoiden kuvia.”

”Ne haluavat varmasti kuvia koirastakin”, valokuvaaja vastusteli. ”Ne ovat tosi hyviä.”

”Älä lähetä niitä vielä”, Line toisti. Hän tarvitsi ne omalle aukeamalleen. Jos parhaat kuvat julkaistaisiin netissä, hänen oman työnsä arvo laskisi.

Valokuvaaja ei esittänyt enää vastaväitteitä, ja Line lopetti puhelun. Sitten hän vilkaisi taustapeiliin ja kohtasi omat siniset silmänsä. Hän ei ollut meikannut eikä kammannut käytyään työpaikan kuntosalilla. Tuntui kuin kaikki olisi kääntynyt viimeisen tunnin aikana pääläelleen. Hän ei oikeastaan ollut aikonut tehdä tänä iltana muuta kuin loikoilla sohvalla ja katsoa jonkin hyvän elokuvan. Nyt hän ajoi sen sijaan hiukan sallittua nopeammin E6-tietä kohti Østfoldia.

Hän vaihtoi kaistaa ohitettuaan Vinterbron liittymän ja tarttui lappuseen, jossa oli vihjeen soittajan puhelinnumero. Hänen olisi pitänyt sopia miehen kanssa tapaaminen, mutta siihen ei ollut aikaa. Hänen oli pakko hoitaa haastattelu puhelimitse.

Puhelin soi kauan ennen kuin siihen vastattiin. Mies oli selvästi järkyttynyt kokemastaan, ja ääni tärisi, kun hän puhui.

Line nojautui eteenpäin, laski paperin keskelle rattia, ohjasi kynnärpäällään ja kirjoitti samalla muistiin avainsanoja. Miehen

tarinassa ei ollut mitään, mitä hän ei olisi jo tiennyt. Todistaja oli ollut matkalla kotiin, kun hän oli huomannut vainajan.

”Hänestä vuoti vielä vertä”, mies selitti. ”Mutta mitään ei ollut tehtävissä. Kasvot oli rusikoitu ihan hajalle.”

Lineä inhotti, mutta verenvuoto tehoaisi sitaatissa ja saattoi viedä uutisen lähemmäksi etusivua. Ja murhatapa kiinnosti aina.

”Oliko hänet hakattu kuoliaaksi?” hän kysyi varmuuden vuoksi.

”Oli, oli.”

”Tiedätkö, millä häntä oli lyöty?”

”En.”

”Oliko maassa mitään? Jonkinlainen lyömäase tai jotain?”

”Ei ollut... Olisin kyllä huomannut, jos siinä olisi lojunut pesäpallomaila tai jotain sellaista. Mutta sehän on voinut olla vaikka kivi tai jotain.”

”Sinun on täytynyt tulla paikalle heti sen jälkeen, kun hänet oli tapettu”, Line sanoi ja viittasi verenvuotoon. ”Näitkö ketään muuta?”

Mies oli hetken vaiti kuin olisi pohtinut mitä sanoa.

”Ei, ei siellä ollut muita kuin minä”, hän vastasi. ”Minä ja se kuollut mies. Ja hänen koiransa.”

Lisäkysymykset eivät tuottaneet mitään sen käyttökelpoisempaa. Line lopetti puhelun ja huomasi, että hänessä velloivat täysin ristiriitaiset tunteet. Hän metsästi julmia, verisiä yksityiskohtia, joilla toivoi saavansa sysättyä isänsä etusivulta sisäsivuille. Itsekkäästi hän jollain lailla elätteli toiveita, että toiselle ihmiselle olisi aiheutettu mahdollisimman suurta kärsimystä. Hän ei oikein tunnistanut itseään niistä ajatuksista.

Edellä ajava rekka räiskytti kuravettä hänen tuulilasiinsa. Hän kaasutti sen ohi ja soitti sitten numerotiedusteluun.

Yleensä toimituksen taustatoimittajat auttoivat häntä, kun hän oli työkeikalla. Tiimi piti hänet ajan tasalla ja kertoi, mitä eri nettilehdissä sanottiin, kaivoi tietoa oma-aloitteisesti ja aut-

toi selvittämään asioita. Nyt hän ei halunnut puhua heistä kenenkään kanssa.

Uneliaan oloinen naisääni kysyi, millaista apua hän kaipasi. Line pyysi häntä etsimään puhelinnumeron Fredrikstadin Gamlebyenin huoltoasemalle. Pikkukaupungissa huhut levisivät nopeasti, ja hänen kokemuksensa mukaan iltamyöhään auki olevilla huoltoasemilla juoruttiin kaikesta.

Hänet yhdistettiin Østsidenin Statoilille. Puhelimeen vastasi nuorelta kuulostava tyttö. Line esitteli itsensä ja otti taas esille uutispäällikön antaman lappusen, johon hän oli tehnyt muistiinpanoja.

”Työskentelen VG:ssä ja olen tulossa tekemään juttua Heibergs gatella tehdystä taposta”, hän selitti ja tarkisti kadunnimen paperista. ”Oletko kuullut siitä?”

Line kuuli, miten tyttö pyöritteli purukumia suussaan ennen kuin vastasi.

”Olen, täällä on puhuttu siitä aika paljon.”

”Onko kukaan kertonut, kuka uhri on?”

”Ei ole.”

”Se on kuulemma mieshenkilö, joka oli kävelyllä koiransa kanssa.”

”Monet kävelevät siellä päin, vallihautojen viertä.”

”Koiria on pitkäkarvainen”, Line yritti uudestaan. ”Samanlainen kuin Labbetuss. Mies on saattanut käydä huoltoasemalla.”

”Labbetuss?”

Tyttö oli ilmeisesti liian nuori, eikä Line viitsinyt ruveta selittämään.

”Surmattu mies on ilmeisesti noin 45–50-vuotias”, hän jatkoi.

”En usko, että olen nähnyt häntä”, tyttö vastasi hetken epäroityään. ”En ainakaan tänään, mutta voin vähän kysellä.”

”Hienoa. Mitä jos kirjoittaisit muistiin puhelinnumeroni ja soittaisit, jos kuulet jotain? Maksamme palkkion, jos tiedoista on hyötyä.”

Yleensä hän ei kertonut vihjepalkkiosta puhuessaan ihmisten kanssa, mutta joskus saattoi olla siitä kiinni, soittiko ihminen takaisin.

”Selvä”, tyttö vastasi. ”Onko se tämä numero, joka näkyy näyttöllä?”

Line kertoi vielä varmuuden vuoksi puhelinnumeronsa, jotta tyttö varmasti saisi sen muistiin. Hän pyysi uudelleen tyttöä soittamaan.

”Kiva kävelysää, muuten”, tyttö kommentoi. ”Täällä sataa kaatamalla. On satanut koko illan.”

Line myönteli, mutta ei jäänyt miettimään asiaa sen enempää.

Seuraavaksi hän soitti taksikeskukseen. Päivystäjä puhui leveää, viehättävää murretta, hieman nenäänsä, paksuin l-ääntein. Mies ei pystynyt auttamaan Lineä, mutta yhdisti hänet autoon, joka seisoi Torsnesveienillä rikospaikan lähellä.

”Oletko kuullut, kuka se voisi olla?” Line kysyi kuljettajalta esiteltyään itsensä.

Kuljettaja vaikutti innokkaalta, mutta ei pystynyt auttamaan häntä.

”Täällä tosin liikuskelee ulkomaalaisia ilta-aikaan”, mies selitti. ”Yksi kuljettaja ryöstettiin kesällä puukolla uhaten Gudebergissä.”

”Taisin lukea siitä”, Line sanoi, vaikka ei muistanutkaan tapausta.

Kuljettaja lupasi kysellä kollegoiltaan ja muilta tuttavilta, ja Line antoi hänelle puhelinnumeron ja sanoi, että he maksaisivat käyttökelpoisista vihjeistä palkkion.

Kojelaudan kello oli 22.19. Toistaiseksi hänellä ei ollut mitään, ja deadlineen oli alle kolme tuntia.

6

Deadline oli taas puoli tuntia lähempänä, kun Line ajoi Fredrikstadissa kaarisillan yli keskustasta Gamlebyeniin. Hän ei tuntenut kaupunkia, vaan noudatti tuulilasiin kiinnitetyn GPS:n ohjeita.

Heibergs gate oli siistillä asuinalueella. Isot tontit, omakotitalot, hoidetut puutarhat hedelmäpuineen ja valkoiseksi maalattuine lauta-aitoineen reunustivat katua molemmin puolin.

Katu oli suljettu liikuntahallille vievän poikkikadun jälkeen. Poliisiauto oli pysäköity poikittain kadulle ja alue oli eristetty sulkunauhalla ympäristöstään. Tuuli sai punavalkoiset muovinauhat lepattamaan ja vääntelehtimään. Eristetyn alueen ulkopuolella oli muutama auto ja ihmisiä sateenvarjoineen.

Line ajoi liikuntahallin eteen parkkipaikalle, pysäytti auton ja katseli koleaa sadeverhoa. Imi itseensä ensivaikutelmia. Kaksi strategisesti sijoitettua valonheitintä puhkoi valokeiloillaan pimeyttä ja sadetta. Suljetun kadun suuntaiselle kevyen liikenteen väylälle oli pystytetty iso telttä. Sen täytyi olla varsinainen rikospaikka. Line näki valonheittäjien valossa rikospaikkatutkijat, joilla oli yllään asianmukaiset valkoiset, steriilit suojapuvut. He kuljeskelivat kävelytiellä ja keräsivät kaiken mahdollisen todistusaineiston merkittyihin muovipusseihin.

Kahdella miehellä oli sadeasunsa selässä NRK:n logo, ja he pakkasivat parhaillaan tavaroitaan yleisradion aluetoimituksen valkoiseen pakettiautoon.

Line kurottautui takaistuimelle ja kaivoi kassistaan sadetakin. Hän puki sen vaivalloisesti päälleen ja nousi autosta. Tuuli ja sade hyökkäsivät häntä vastaan.

Yksi autoista vilkutti valojaan. Line hölkkäsi sen luokse. Hän tunnisti ratin takaa Erik Fjeldin ja syöksyi sisään matkustajan paikalle. Jalkatila oli täynnä tyhjiä pulloja, grillimakkara-papereita ja muuta roskaa, joka rapisi hänen jaloissaan.

”Onko uutta?” hän halusi tietää.

”Hauska nähdä sinuakin”, Erik hymyili hänelle.

Line hymyili takaisin ja ymmärsi, että valokuvaaja oli vain odottanut häntä.

”Näytätkö ne kuvat?” hän kysyi.

Erik Fjeld säätöi kameran kuvankatselulle ja piteli näyttöä Linen edessä.

Kuva oli parempi kuin hän oli osannut odottaa. Kuollut mies oli peitetty vaaleansinisellä huovalla, jonka alta pisti esiin kumisaapaspari. Pääpuolella istui koira. Märkä, takkuinen turkki kiilteli. Koiran pää oli ojentunut eteen, suu oli auki. Saattoi melkein kuulla sen ulisevan.

Line nyökkäsi tyytyväisenä. Se oli koskettava kuva. Etualan musta asfaltti muodosti samalla hyvän pohjan, jolle uutisdeskin editoijat saisivat mahtumaan otsikoita ja tekstiä.

”Missä se koira on nyt?” hän kysyi ja kohotti katseensa. Tuulilasinsisäpinnalle oli tiivistynyt kosteutta. Hän kurottautui pyyhkimään siihen aukon kämmenselällään.

”Falckin auto kävi hakemassa sen.”

”Falckin?”

”Se huolehtii kaupungin kulkukoirista. Luulen, että kaikki olivat huojentuneita, kun ne veivät sen mukanaan. Tuntui pahalta kuunnella sitä.”

Line sai idean. Hän avasi autonoven niin että sisävalot syttyivät.

”Minne ne veivät sen?”

”Koiranko?”

”Niin. Missä se on nyt?”

”Falckin asemalla varmaan, luulisin. Tomteveienillä Lislebyssä.”

Line oli noussut autosta ennen kuin Erik ehti puhua loppuun.

”Minne sinä menet?”

”Haluan nähdä sen koiran.”

”Tulenko mukaan?”

Hän pudisti päätään.

”Odota täällä. Ne varmaan vievät ruumiin kohta pois. Siitä pitää saada kuvia. Soitan, jos tarvitsen sinua.”

Hän läimäytti autonoven kiinni, kiiruhti omaan autoonsa ja näppäili saamansa kadunnimen navigaattoriin. Osoite oli toisella puolella Glommaa, vähän keskustan ulkopuolella. Yhdentoista minuutin päässä, elektroninen opas kertoi hänelle. Häneltä meni matkaan yhdeksän ja puoli minuuttia.

Harmaalla teräksellä ja alumiinilla verhoillun ison rakennuksen edessä kävi nosturiauto tyhjäkäynnillä. Kuljettaja kieputti rullalle kuormahihnaa, jonka hän työnsi kuormaussillan alla olevaan kaappiin. Hän vilkaisi ylös, kun Line ajoi hänen viereensä.

Line nousi autosta ja hymyili miehelle.

”Tekö huolehditte karanneista koirista?” hän kysyi ja pörrötti kädellään ennestäänkin sotkuista otsatukkaansa.

”Onko sinulta karannut koira?” mies kysyi ja veti työhanskat käsistään.

”Ei oikeastaan”, Line vastasi. ”Ajattelin vain, voisinko vilkaista koiraa, jonka nouditte Heibergs gatelta kaupungista.”

Line jäi seisomaan seinään kiinnitettyjen voimakkaiden lampujen oranssiin valoon. Mies mittaili häntä katseellaan vaaleista hiuksista alas kengänkärkiin. Katse kipusi takaisin ylös ja pysähtyi hetkeksi rinnan korkeudelle, ja sitten mies nyökkäsi.

”Sen tapetun miehen koiraa?”